

GRUPURILE DE ENTITĂȚI ȘI IMPORTANȚA ACESTORA ÎN COMUNICAREA FINANCIARĂ INTERNAȚIONALĂ

Natalia Curagău, conf. univ., dr., ASEM

Abstract. Developing laws and policies according to EU standards in accounting is one of the structural elements that could contribute to Moldova's European integration.

EU legislation and policies in the field of corporate accounting and auditing cover two vital components of financial disclosure, which are:- financial reporting using recognized financial reporting standards and auditing these reports, using recognized auditing standards. Financial disclosure is a major part of good corporate governance.

The consolidation of financial reports is a consequence (an effect) of the process of concentration and centralization of capital, the incorporation of subsidiaries, branches within concerns and groups of companies within the limits of some national frontiers of several governments on an international scale.

Key words: Consolidated financial statements, consolidation perimeter, defining subsidiaries, participations and entities controlled, capital notion of self-control and transparency, Financial-industrial groups, the legal framework of branches.

Introducere

Elaborarea legilor și politicilor, conform standardelor Uniunii Europene în domeniul contabilității, este unul din elementele structurale, ce ar putea contribui la integrarea europeană a Republicii Moldova.

Legislația și politicile Uniunii Europene în domeniul contabilității și auditului corporativ acoperă două componente vitale ale dezvăluirii financiare, care sunt întocmirea situațiilor financiare, folosind standardele de raportare financiară recunoscute și auditarea acestor situații, recurgând la standardele recunoscute din domeniul auditului. Dezvăluirea financiară este o parte majoră a unei bune guvernări corporative.

Necesitatea formării grupurilor de entități, în Republica Moldova, este conexată cu dezvoltarea relațiilor de piață, petrecerea privatizării în proporții mari, mutilarea structurală în producere, predominarea comerțului internațional asupra producerii autohtone etc.

Stimulate de întreținerea și de întărirea legăturilor internaționale, să contribuie la formarea unui mediu de concurență și să majoreze eficiența producerii, activarea pe bază de stabilitate financiară și îmbunătățirea atmosferei de investigații, grupurile de entități au început să se dezvolte rapid.

Material și metodă

Studiul în domeniu a fost elaborat în baza pârgărilor de determinare a modalităților de derulare a procesului de consolidare, precum și examinarea metodelor de consolidare a situațiilor financiare consolidate la nivelul grupurilor industrial-financiare, în contextul experienței mondiale și al cerințelor legislației în vigoare a Republicii Moldova, depistarea neajunsurilor aferente acestui domeniu din punct de vedere juridic și fiscal, elaborarea unor propuneri pentru înlăturarea acestora.

Pentru redarea materialului privind elaborarea situațiilor financiare consolidate din punct de vedere al concepției juridice inclusiv, preferință s-a acordat metodei monografice de descriere a faptelor contabile cu aplicarea elementelor de comparație, inducție și deducție.

Rezultate și discuții

Din punct de vedere al concepției juridice, grupul este un tot unitar de entități, interdependente unele de altele, care, în ansamblul lor, nu posedă personalitate morală, ceea ce conduce la o contradicție între situația de drept și cea, de fapt, caracterizată prin convergența obiectelor, unitate de direcție și strategie a entităților din cadrul grupului.

Personalitate morală se consideră societatea atunci când:

- are un patrimoniu propriu, distinct de cel al altor entități;
- are un nume, domiciliu și naționalitate;
- se folosește de drepturile legale de persoană juridică;
- trebuie să respecte anumite obligații, în special, în materie de publicitate, pentru că entitatea și actele importante ale vieții sale sociale trebuie să fie cunoscute de către terți.

Ceea ce este important de reținut nu vizează, în mod special, cadrul juridic al entităților, ci consecințele directe asupra analizei sau gestiunii financiare a grupului:

1. Definirea filialelor, participațiilor și entităților controlate;

2. Noțiunea de autocontrol și transparență a capitalului;
3. Obligațiile de informare a acționarilor și publicului, care decurg din existența filialelor, participațiilor și entităților controlate;
4. Noțiunea de grup propusă de dreptul muncii în unele țări europene.

Cadrul juridic al filialelor, participațiilor și entităților controlate.

În termeni juridici, filialele reprezintă acele entități, din al căror capital mai mult de jumătate este deținut de o altă entitate, fără a se ține cont de participarea la dividende prioritare fără drept de vot sau de acțiunile cu drept de vot dublu, pentru a se determina procentajul de participare sau de interes. Prin urmare, criteriul legăturii de afiliație este pur financiar.

În practica afacerilor, câteodată, noțiuni de filială i se dă un conținut mult mai larg și conduce la apariția mai multor praguri în legăturile de participație.

Se pot distinge, în primul rând, filialele cu o participație mai mare de 90% sau 95% din capitalul acestora.

Astfel de filiale își păstrează personalitatea morală, dar se află sub controlul absolut al entității-mamă.

Entitatea-mamă exercită controlul asupra entităților-fiice, în cazurile în care deține:

- a) peste 50% din acțiunile cu dreptul de vot sau contribuțiile în capitalul social al entității-fiice;
- b) 50% sau mai puțin de jumătate din acțiunile cu dreptul de vot sau contribuțiile în capitalul social al unei entități cu condiția că:
  - ☞ deține mai mult de jumătate din voturi ca rezultat al acordului cu alți investitori;
  - ☞ are prerogativa de a determina, în conformitate cu statutul sau acordul, politica economico-financiară a agentului economic;
  - ☞ are prerogativa de a desemna sau a destitui majoritatea membrilor Consiliului de directori;
  - ☞ are dreptul de a alege strategia, deciziile, activitățile etc., la ședințele Consiliului de directori prin majoritatea de voturi.

Astfel de filiale își păstrează personalitatea morală, dar se află sub controlul absolut al entității-mamă.

În al doilea rând, pot apărea participații mai mari de 66% (cazul entităților anonime din Franța), în care entitatea-mamă deține conducerea absolută. În această situație, se pune problema de a ști care este valoarea titlurilor minoritare, care în realitate nu posedă nicio putere.

În al treilea rând, pot apărea participații egale cu 50% și partajele între două grupuri: cazul filialelor comune.

În principiu, participanții sunt, în întregime, interdependenți, deoarece nimeni nu poate decide fără consimțământul celuilalt.

Această practică conduce adesea la numeroase dificultăți.

Când participațiile sunt inferioare procentului de 50%, ele nu sunt suficiente pentru a crea o legătură de afiliație, dar, în același timp, este suficient pentru a domina entitatea, dacă alți acționari sau purtători de părți sociale nu dețin o cotă superioară de capital.

În termeni juridici, participațiile reprezintă fracția de capital cuprinsă între 10% și 50% deținută într-o altă societate. Ca și în cazul filialelor, criteriul este pur financiar.

În cazul în care participația este de 50%, iar restul acțiunilor sunt foarte dispersate, entitatea participantă va deține controlul absolut. Deținerea unei fracții mai mici de 10% nu constituie participație. În schimb, în cazul entităților cotate la bursă, deținerea unei cote procentuale de 8%-9% permite, uneori, de a avea o influență asupra deciziilor de ansamblu, tot așa cum deținerea unei cote procentuale de 15%-20% din capitalul unei entități închise poate fi insuficientă pentru exercitarea unei influențe asupra societății.

În concluzie, în termeni juridici, filialele și participațiile prezintă un sens limitat, deoarece definiția este fondată, în mod exclusiv, pe praguri de deținere a capitalului și nu aduce în discuție nici motivul pentru care are loc cumpărarea acțiunilor, nici intervalul de posesie a titlurilor și nici puterea reală a entității participante.

În sens juridic, societățile controlate sunt subînțelese prin faptul că, în esență, se explică, noțiunea de entitate care controlează o altă entitate, existând, practic, următoarele situații:

- a) atunci când deține direct sau indirect o fracție de capital, care îi conferă majoritatea drepturilor de vot în ansamblul adunării generale a acelei societăți;
- b) atunci când dispune singură de majoritatea drepturilor de vot în entitatea controlată, precum și în virtutea unui acord încheiat cu alți asociați sau acționari și care nu contravine intereselor entității;

c) atunci când ea determină, în fapt, prin drepturile de vot de care dispune, deciziile în adunarea generală a acestei societăți;

O entitate este presupusă a exercita control asupra altei entități, dacă ea dispune, direct sau indirect, de o fracție a drepturilor de vot superioară procentului de 40% și niciun alt acționar sau asociat nu deține direct sau indirect, o fracție superioară în raport cu acest procent.

Controlul presupune, de asemenea, împuterniciri care permit realizarea conducerii financiare și a activității de producție a entității cu scopul obținerii unui profit.

În cazul în care se apelează la instanță pentru a se dovedi absența controlului asupra uneia sau mai multor societăți, sunt reținute două criterii:

- fie deținerea majorității drepturilor de vot prin posesia unei fracții de capital mai mare de 50% sau în virtutea unui acord încheiat cu restul acționarilor;
- fie influența dominantă care antrenează, în fapt, controlul deciziilor în adunările generale.

Privind valoarea juridică a conturilor consolidate, reglementările europene și internaționale în vigoare prevăd că aceste conturi se întocmesc prin grija consiliilor de administrație ale entităților consolidate care au, astfel, responsabilitatea redactării acestora, fără însă a le aproba.

După întocmire, sub responsabilitatea conducătorilor entităților supuse consolidării, conturile consolidate sunt controlate de auditori și aduse apoi la cunoștință acționarilor sau asociaților, astfel încât acestora să li se permită, în adunarea generală, pronunțarea în cunoștință de cauză asupra deciziilor de competența acesteia și de a se putea exprima asupra gestiunii și activității entității-mamă. De reținut că ele nu se supun aprobării adunării generale, deoarece aceste conturi consolidate nu conduc la determinarea (spre deosebire de situația financiară anuală) drepturilor acționarilor sau asociaților asupra repartizării rezultatului financiar sub formă de profit.

În Republica Moldova, în baza „Legii cu privire la grupele financiar-industriale” nr. 1418-XIV, 14.12.2000, în vigoare de la 6.03.2001, se reglementează și, deci, recunoaște existența grupurilor de societăți, în materie de drept comercial.

Aceste reglementări juridice au devenit tot mai necesare, urmare a dezvoltării accelerate a mai multor societăți comerciale cu capital de stat și regii autonome cu caracteristici funcționale de grup și care au o puternică influență în teritoriu.

Legea menționată stabilește condițiile constituirii, înregistrării de stat, activității și lichidării grupurilor financiar-industriale, drepturile și îndatoririle membrilor acestora, precum și asigură apărarea drepturilor și intereselor legitime ale membrilor grupurilor financiar-industriale.

Grupurile financiar-industriale în activitatea lor se călăuzesc de legislația civilă, de „Legea cu privire la grupurile financiar-industriale” și de acordurile internaționale la care Republica Moldova face parte.

Grupurile financiar-industriale este o asocieră, pe baza liberului consimțământ, a membrilor ei.

Grupul financiar-industrial este o organizație comercială și își desfășoară activitatea în baza contractului de constituire.

Compania centrală a grupului financiar-industrial răspunde pentru obligațiile sale cu întreg patrimoniul ce îi aparține cu drept de proprietate și nu răspunde pentru obligațiile membrilor grupului financiar-industrial. Particularitățile răspunderii companiei centrale (entității-mamă) și a membrilor grupului financiar-industrial se stabilesc în contractul de constituire a grupei.

Membrii grupului financiar-industrial sunt în drept să exercite atribuțiile de control și de dispoziție, prevăzut de contractul de constituire sau de statutul companiei centrale a grupului financiar-industrial.

Activitatea de investire a grupurilor financiar-industriale transnaționale, inclusiv activitatea cu atragerea capitalului din alte țări, se desfășoară în conformitate cu legislația statului pe al cărui teritoriu se fac investițiile și cu acordurile cu privire la cooperarea în domeniul activității de investiție și cu privire la protejarea reciprocă a investițiilor, încheiate între părți.

Rezultatele activității grupurilor financiar-industriale pe parcursul perioadei de gestiune analizate se dau publicității.

Crearea de asociații, încheierea de acorduri și desfășurarea unor acțiuni coordonate ale membrilor grupurilor financiar-industriale, dacă acestea au drept consecință încălcarea legislației antimonopol, se interzic.

Raporturile membrilor grupurilor financiar-industriale cu bugetul republicii pot fi atât consolidate, cât și de sine stătătoare.

Membri ai grupurilor financiar-industriale sunt recunoscute persoanele juridice cu orice tip de proprietate și formă juridică de organizare, rezidente sau nerezidente în Republica Moldova, care au semnat

contractul de constituire a grupei.

Printre membrii grupurilor financiar-industriale trebuie să fie organizații ce funcționează în sfera producției de mărfuri și servicii, precum și bănci sau alte instituții financiare. Băncile străine participă la grupurile financiar-industriale numai prin filialele și sucursalele lor, care funcționează în baza licenței Băncii Naționale a Moldovei.

Unitățile comerciale afiliate și alte entități afiliate pot face parte din grupurile financiar-industriale numai împreună cu societatea principală sau cu altă întreprindere principală ori cu consimțământul acesteia.

Contractul de constituire a grupului financiar-industrial va cuprinde:

1. Denumirea grupului financiar-industrial;
2. Scopul constituirii grupului financiar-industrial și modalitățile realizării sarcinii economice unice;
3. Modul și condițiile de constituire a companiei centrale a grupului financiar-industrial;
4. Modul de constituire, volumul competențelor și alte condiții de activitate a consiliului administratorilor grupului financiar-industrial;
5. Modul de repartizare a profitului și de plată a impozitelor;
6. Volumul, modul și condițiile asocierii activelor membrilor grupului financiar-industrial;
7. Modul de procurare și de utilizare, de către compania centrală, a grupului financiar-industrial al bunurilor;
8. Durata contractului;
9. Modalitate de modificare a componenței membrilor grupului financiar-industrial;
10. Condițiile lichidării grupului financiar-industrial;
11. Alte condiții obligatorii sau caracteristice pentru raporturile de drept civil în cauză, stabilite de către membrii grupului financiar-industrial, pornindu-se de la scopurile și sarcinile acestei grupe și de la prevederile legislației.

Contractul de constituire a grupului financiar-industrial intră în vigoare din momentul semnării lui de către persoanele, împuternicite cu acest drept de către organele de conducere competente ale membrilor grupului financiar-industrial, și aplicării ștampilelor acestora.

Din punct de vedere al legislației fiscale, pe plan internațional, nu se ignoră noțiunea de grup, aceasta fiind impusă de o urmărire atentă a modului de repartizare a dividendelor între entitățile grupului și de compensare a profiturilor cu pierderile, la nivelul grupului.

În țările dezvoltate, legislația fiscală are grijă să nu defavorizeze entitățile ce-și exercită activitatea în cadrul grupului. În Republica Moldova, unde consolidarea conturilor este operabilă, în preponderență, la entitățile unde prevalează capitalul străin, dreptul fiscal nu este pregătit să răspundă acestor cerințe.

Fiscalitatea ține cont de existența entităților de grup, iar pentru instituirea unei fiscalități a grupului în țările din Uniunea Europeană, au fost adoptate succesiv diverse măsuri, fie pentru a corecta diferite metodologii, care se aplică în mod normal, fie pentru a lupta împotriva evaziunii fiscale, care ar putea fi realizată prin sistemul de grupuri multinaționale. Aceste măsuri pot fi sintetizate ca fiind destinate:

- asigurării neutralizării impozitelor stabilite grupurilor;
- favorizării investițiilor străine;
- încurajării regroupării entităților;
- luptei împotriva evaziunii fiscale între societățile ce fac parte din același grup;
- luptei împotriva evaziunii fiscale internaționale.

Regimul special al entității-mamă și filialelor constă în:

1. Veniturile filialelor repartizate entităților-mamă nu sunt supuse nici unei rețineri la sursă;
2. Veniturile filialelor sunt exonerate de impozitul asupra entității-mamă; la entitatea-mamă, se practică defalcarea unei cote-părți forfetare de cheltuieli;
3. Practic, imputarea activului fiscal cu 50% permite entităților-mamă să redistribuie veniturile filialelor (prin filiale înțelegându-se, în acest sens, societățile în care entitatea-mamă deține mai puțin de 100% din acțiuni sau părți sociale) fără să achite un avans.

Regimul integrării fiscale al entității de grup este definit ca fiind regimul de drept întâlnit la societățile din fruntea grupului, supuse impozitării, ori care ar fi natura activității lor. Apare, totuși, o limitare la grupurile formate de entitatea-mamă și una sau mai multe entități, în care ea deține 95% sau mai puțin din capital, direct sau indirect, dacă entitățile intermediare sunt, ele însele, membre ale grupului. Entitatea-mamă este singura obligată la impozitul stabilit pe rezultatul ansamblului de societăți. Fiecare întreprindere membră a grupului participă, însă, solidar la plata acestui impozit.

Constituirea grupului de entități poate fi realizată prin diverse căi, care sunt determinate de circumstanțe juridice, condițiile impozitării etc. (pe calea procurării capitalului propriu sau activelor nete ale altei societăți). Plata poate fi realizată prin emisia acțiunilor sau transferuri de mijloace bănești sau echivalentul acestora, de asemenea, prin cedarea a altor active. Tranzacțiile economice pot fi efectuate între acționarii grupului de entități sau între o entitate și acționarii altei entități. Consolidarea poate provoca crearea unei noi societăți, care realizează un control asupra entităților grupului, cedarea unor active nete ale unei entități sau a mai multor entități ale grupului altei societăți sau lichidarea, reorganizarea unei sau mai multor entități ale grupului.

Unirea companiilor poate influența asupra relațiilor entității-mamă și entităților-fiice, dacă cumpărător este entitatea-mamă și cumpărată va fi entitatea-fiică. În condițiile create, entitatea cumpărător utilizează IAS 27 „Situatii financiare consolidate și individuale” la întocmirea situațiilor financiare consolidate, reflectând cota sa în întreprinderea ce s-a procurat în situațiile financiare ca investiție în entitatea-fiică.

Informațiile furnizate de contabilitatea financiară la nivelul unei societăți din cadrul grupului, s-au dovedit – în multe cazuri – insuficiente, atât pentru utilizatorii interni, cât și externi de informații. Necesitatea unor informații suplimentare a adus contabilitatea într-o situație de criză, ea trebuind să-și recunoască limitele, dar, în același timp, să le și depășească.

Starea de criză a fost depășită prin aplicarea de noi metode și tehnici, care au dat naștere contabilității consolidate, utilizatorilor fiindu-le oferite informații asupra grupului prin intermediul situațiilor financiare consolidate.

Contabilitatea consolidată devine, astfel, un mijloc util de informare a utilizatorilor interni și externi oferind date privind situația patrimonială, financiară și a rezultatelor unui grup.

Această contabilitate reprezintă, în același timp, un mijloc de gestiune, care permite măsurarea rezultatelor grupului și analiza rentabilității în funcție de diferite criterii. Apare, astfel, posibilitatea comparațiilor între grupuri și între întreprinderile din cadrul grupului, contabilitatea consolidată fiind la originea unei politici și a unor decizii strategice privind investițiile, sursele de finanțare, rentabilitatea grupului.

Pentru cumularea informației, în contabilitatea consolidată, au loc agregări ale datelor furnizate de entitatea-mamă și societățile controlate de aceasta, precum și retratarea anumitor informații; în vederea aplicării unor anumite metode și tehnici de consolidare.

Conturile de grup sau conturile consolidate ocupă primul loc în comunicarea financiară a grupurilor de entități datorită, după cum s-a menționat, incapacității situațiilor financiare individuale ale entității-mamă de a prezenta o imagine de ansamblu asupra activelor imobilizate și circulante, capitalului propriu și împrumutat sub formă de datorii pe termen lung și scurt, poziției financiare și rezultatelor întregului grup, adică:

- ☞ În situația financiară a entității-mamă, titlurile de participare deținute sunt contabilizate la valoarea de achiziție, ceea ce nu permite să se aprecieze evoluția ulterioară a investiției.
- ☞ În situația de profit și pierdere, entitatea-mamă nu prezintă performanțele filialelor decât în măsura în care contabilizează dividendele primite și provizioanele pentru devalorizarea titlurilor de participație; în consecință, apare o distorsiune în prezentarea performanțelor reale ale filialei în conturile entității-mamă, deoarece, de cele mai multe ori, dividendele sunt diferite de rezultatele filialei; de asemenea, este imposibil, pentru un utilizator extern al situațiilor financiare entității-mamă, să aprecieze dacă cifra de afaceri corespunde în întregime vânzărilor exterioare grupului sau, în parte, și operațiilor realizate cu societățile din cadrul grupului. De exemplu, entitatea-mamă își realizează producția proprie unei filiale, care se ocupă de comercializarea acesteia.
- ☞ O situație financiară aparent sănătoasă a entității-mamă poate să fie compromisă de îndatorarea uneia sau mai multor societăți din cadrul grupului.

Conturile consolidate permit evitarea acestor inconveniente și contribuie la prezentarea de informații extrem de utile pentru: investitori (acționari), creditorii de fonduri, analiști financiari și alți utilizatori.

Investitorii, actuali și potențiali, găsesc în situațiile financiare consolidate informații cu privire la activele, datoriile, rezultatul financiar sub formă de profit sau pierdere, capacitatea de autofinanțare și fluxurile de mijloace bănești ale ansamblului economic constituit de grup, informații ce permite o apreciere, în condiții cât mai bune, a valorii entității-mamă. Creditorilor de fonduri (băncilor), conturile consolidate le permit să aprecieze modul în care creditele acordate se adaptează nevoilor reale și posibilităților de

rambursare ale grupului. De exemplu, dacă creditul este acordat entității-mamă, pe baza conturilor consolidate, se poate aprecia puterea financiară a întregului grup. Dimpotrivă, dacă este vorba despre o altă entitate din cadrul grupului, ele permit evaluarea ajutorului pe care acesta ar putea să-l primească din partea grupului, în caz de faliment.

De asemenea, pe baza informațiilor din situațiile financiare consolidate, analiștii financiari pot să efectueze analize mult mai pertinente ale ratelor de rentabilitate, capacităților de investiții, cifrei de afaceri etc.

Fiind de origine anglo-saxonă (primele conturi consolidate au fost publicate, în 1892, de societatea americană „National Lead”), situațiile financiare consolidate sunt construite pe baza supremației realității economice asupra aparenței juridice. Realitatea unui grup este dată de faptul că poate, în orice moment, să le suprimă autonomia de gestiune, în timp ce, în aparență, fiecare filială are personalitate juridică distinctă și patrimoniu propriu.

Toate aceste considerații, adăugate la posibilitatea pe care o oferă consolidarea de a elimina anomaliile de origine fiscală, conferă situațiilor financiare consolidate primul loc în ierarhia documentelor financiare întocmite pentru informarea acționarilor și terților.

Concluzii

În termeni juridici, filialele și participațiile prezintă un sens limitat, deoarece definiția este fondată, în mod exclusiv, pe praguri de deținere a capitalului și nu aduce în discuție nici motivul pentru care are loc cumpărarea acțiunilor, nici intervalul de posedare a titlurilor și nici puterea reală a entității participante.

Din punct de vedere a legislației fiscale, pe plan internațional, nu se ignoră noțiunea de grup, aceasta fiind impusă de o urmărire atentă a modului de repartizare a dividendelor între entitățile grupului și de compensare a profiturilor cu pierderile, la nivelul grupului.

În țările dezvoltate, legislația fiscală are grijă să nu defavorizeze entitățile ce-și exercită activitatea în cadrul grupului. În Republica Moldova, unde consolidarea conturilor este operabilă, cu preponderență, la entitățile unde prevalează capitalul străin, dreptul fiscal nu este pregătit să răspundă celor cerințe invocate ca subiect de cercetare în această materie.

Bibliografie:

1. Legea contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2014, nr. 27-34 / 61 din 07.02.2014.
2. Legea cu privire la Grupurile Financiar-Industriale. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2001, nr.27-28 (751-752) din 06.03.2001.
3. IAS 27 „Situații financiare consolidate și individuale”. Ordinul Ministerului Finanțelor privind acceptarea și publicarea Standardelor internaționale de raportare financiară nr. 109 din 19.12.08. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2008, nr. 237-240/692 din 31.12.2008.
4. SNC „Părți afiliate și contracte de societate civilă”. Ordinul Ministerului Finanțelor privind aprobarea SNC nr. 118 din 06.08.13 În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2013, nr. 233-237/1534 din 22.10.2013.
5. SIEF 10 „Situații financiare consolidate”. Adresa electronica: <http://www.contabilsef.md/libview.php?l=ro&idc=456&id=6538>
6. SĂCĂRIN, M. *Practici și reglementări de consolidare a conturilor. Colecția contabilitate.* București: Editura ASE, 2012.
7. BOGDAN, V., POPA, D-N., FARCANE, N., BOLOȘ, M-I. *Raportarea financiară la nivelul grupurilor de societăți: Repere contemporane.* București: Editura Economică, 2011.
8. АГЕЕВА, О.А. *Международные стандарты финансовой отчетности: Учебное пособие,* Москва: Издательство „Бухгалтерский учет”, 2008. 464 с. ISBN 5-85428-190-2.
9. БАБАЕВ, Ю.А., ПЕТРОВ, А.М. *Международные стандарты финансовой отчетности: Учебник,* Москва: Издательство „Проспект”, 2007. 352 с. ISBN 978-5-482-01432-5.